

SANATSAL SÖYLEMDE NEDENSEL YÜKLEMELER VE KELLEY'İN KOVARYASYON TEORİSİ

Tuba GÜLTEKİN*

Öz

Bu çalışma da Olivier de Sagazan, Hema Upadhyay ve Haegue Yang'ın sanatsal ifadelerinde, Kelley'in kovaryasyon teorisi yaklaşımı ile sanatsal söylemleri analiz edilmiştir. Sanatçıların performans ve enstalasyon çalışmaları kovaryasyon teorisi bağlamında, nedensel yükleme yaklaşımları araştırma konusunun temel problemidir. Her iki yönlü çözümlemede hem kendisinin sanatçı olarak nedensel yüklemeleri hem de kendi bakış açısıyla öznel tavrını çözümleme aşamalarında değerlendirerek sanat yönelimi örnekleme alınmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak yazılı kaynaklardan bilgi toplama kullanılarak literatür analizi yapılmıştır. Araştırmaya konu olan sanatçı ve eserleri Kelley'in kovaryasyon teorisi kapsamında incelenip genel tarama modelinde ilişkisel tarama modeli ile ortak özellikleri çözümlemeye gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Atfetme Teoremi, kovaryasyon teorisi, sanatsal söylem, sanatsal ifade, sanatta nedensel yüklemeler.

CAUSAL ATTRIBUTIONS IN ARTISTIC DISCOURSE AND KELLEY'S COVARIATION THEORY

Abstract

In this study, Kelley's covariation theory approach along with his artistic discourse was analyzed in the light of artistic expressions of Oliver de Sagazan, Hema Upadhyay and Haegue Yang. The main problem of causal attribution approach research subject is, in the context of covariation theory, the artists' performances and installation studies. In each of the bidirectional analysis artistic orientation was sampled by evaluating in the stages of both her query of causal attribution as an artist and her analysis of her subjective attitude through her point of view. A literature analysis was performed using written sources as the data gathering method. Examined in the scope of Kelley's covariation theory, artists and works included in the study were analyzed on the basis of their common traits with relational screening model in general screening model.

Key Words: Attribution Theory, covariation theory, artistic discourse, artistic expressions, causal attributions in the art.

Atfetme Teoremi

Sosyal psikolojide atfetme-atıf iki temel anlama sahiptir. İlk anlamda davranışın açıklanmasını ifade eder. İkinci anlamda, yükleme veya sonuç çıkarmayı ifade eder. Heider atıf teoreminde algıda, nesnenin algısı ve kişinin algı modelini geliştirdi. Bu model daha sonra kişi algı teoreminin temelini oluşturdu. İlk olarak Heider'in felsefede fenomenolojinin problemi özünden birini sorgulama girişimidir. Duyulara rağmen dünyadaki objelerin özellikleri insanların algısında nasıl mümkün olabileceğini ilk aşamada sorguladı. Duyuların bilgisi ile algılama yüzleşti. Böylece dışarıdaki nesnelerin algısı denetimlendi. Çünkü onlar, dış dünyada onların temel nedeni duyuşsal verilerin özelliğidir. Heider'in diğer yaklaşımının

*Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalı, tgultekin@hotmail.com

belirttiği bireysel algı ise objelerin algısından daha kompleks olduğunu belirtmiştir. Bireysel algının iki belirgin özelliği vardır. İlki, sosyal çevre; devam eden davranışın faktörlerin çeşitliliğidir. Duygu, kişisel özellik, amaç, güdü, algı anlamında değişmeyi ifade eder. Duygu, kişisel özellik, amaç, güdü, algı ve açık davranıştır. Sosyal algı, eğilim ve değişmeyi öncelikli zihinsel ifadesi ile ilgilidir. Bireysel algıda ikinci belirgin özellik, insan davranışının analizi nedensel uyguladığı zaman, iki kavramsal modelden biri nedenselin yargısıdır. İlk model, kişisel olmayan nedenselliklerdir. İkinci model kişisel nedenselliklerdir. Örneğin; kişisel nedensellik, x bilerek p'ye neden olur (Malle,2011:76-80). Bu süreç iki özellikte ifade edilirse,

1- Sonucun atfına neden olan faktörler

2- Katılımcının dürtüsünde bilinci hareketin atfı

Jones ve Devis'in terketme teorisinde ise; (Heider'den ayrı olarak) amaçları, dürtü ve sebeplerin aracılığı ile bilinçli hareketleri insanlar nasıl açıklar inceleme konularıdır. Sosyal algılayıcının hareketinin sebep faktörünü bulmak için denemelerden ayrıldılar.

Nedensel yükleme olarak Kelley'in atfı teorisinde; temel aldığı iki önemli nokta vardır.

1- Atfı süreci; Seçim dışsal atfı ve içsel atfı arasındadır.

2- Dış veya iç atfılarla sonuçlanan yöntem deneysel metodolojinin analogisidir.

İki önerme problematiktir. İlk olarak, dış ve iç ölçütler bilinçdışı olayları açıklayan ayırım konu ile ilgili olabilir. İkinci olarak kovansiyel değerlendirme çoğunluklu değerlendirmelerde daha az kullanılır Niçin sorusunun cevabı olarak açıklamaları tanımlayan kovansiyonel açıklamayı ortaya çıkartan atfı teorisi en önemli katkısıdır (Malle,2011).

Kelley, atfı sürecinde ortak davranışlarda meydana gelen davranış hakkında bilgi edinmeyi araştırır. Durumsal ve kişisel açıdan süreci değerlendirir. Bireydeki iç ve dış etki.

Davranışı açıklayan temel psikolojik süreçte etkin olan üç temel faktör,

1- Davranış özelliklerinin yargısı (bilinçli davranış şekli).

2- Pragmatik (faydacı) amaçlar; İki amaca ayrılır. İlk olarak dinleyici tasarımı; Bu süreç, bilmek istediği şeyi öğrenebilir ve açıklamayı adapte etmeyi içerir. İkinci olarak etki yönetimi; Bu amaçsal yaklaşımda birey açıklamasında birkaç analiz seçenekleri bulur. Sosyal etkinin hareketini uygun iletimsini dener.

3- Bilgi kaynakları (Malle, 2011:88). Sebep ve nedenleri açıklar.

Kelley teorisinde, bireylerdeki süreci, nedensel karar verme ve amaçlı bilgi'yi birleştirdi. Bilişsel süreci 2 x 2 x 2 analizi ile önerdi. Sekiz bilgi kombinasyonlarının her biri ile ilişkili atfı türleri sezgisel tahminleri oluşturur. Kovaryasyon sadece bir kişinin farklı zamanlarda ve durumlarda birden fazla gözlemlerden, bilgiyi alır ve gözlemlenen etkinin nedenleri Kovaryasyon algıladıkları anlamına gelir (<http://www.dsmgt310.faculty.ku.edu/SuppMaterial/KelleyAttributionTheory.htm>, 09.09.2015).

Kelley'in Küp Modeli: 2 (yüksekten düşüğe ve farklılığı) X 2(yüksek ve düşük tutarlılık) X 2 (yüksek ve düşük uzlaşma). Bu süreçte hipotezde üç set geliştirildi, yüksek (a) ile ilgili olarak dağılım, geleceğine ilişkin küp, (b) beklentiler ve performans (c) etkili reaksiyonlar, geribildirim. Kelley modeli, bilişsel süreçler yoluyla hangi nedensel atflar oluşur belirler. Geçmiş reaksiyonlar ve sosyal karşılaştırma işlemleri ile nedensel bilgiye ulaşır (Forsyth & McMillan 1981:633).

Sanatsal Söylemde Nedensel Yüklemeler ve Atfetme

Kovaryasyon teorisinin ana temel noktaları, uzlaşma, ayırt edicilik ve tutarlılıktır. Kelley'in kovaryasyon teorisine göre, kişinin durumunun ya da kişinin kendi karakteristiğinin ana nedenleri olarak kişinin davranışlarının açıklanmasında uzlaşma, ayırt edicilik ve tutarlılık seviyesini kullanırız. Uzlaşma; kişinin amacı olarak diğer insanların aynı yolla aynı uyaran davranışının olup olmadığı hakkında bilgidir. Davranışın veya tutumun uzlaşmasıdır. Diğer kişilere katılıp katılmadığının tutumudur. Ayırt edicilik, bir kişinin davranışı aynı yolla farklı uyaran olup olmadığı hakkındaki bilgidir. Kişinin davranışlarının tek ya da aynı olup olmadığının ayırt ediciliğidir. Tutarlılık, bir kişinin davranışına verilen uyaran aynı zamanda karşı tarafta olup olmadığı hakkında ki bilgidir. Kişinin davranışın aynı zamanda benzer tutumda olup olmadığının bilgisidir (Sanderson, 2009:114-115).

Sanatsal ifadesinde sanatçı karşılaştığı kültür ve içinde yaşadığı kültürün bir parçası olarak kendine niçin sorusunu sorması ile yüklediği yeni anlamlar davranış şeklini oluşturur. Duruma göre yaptığı yüklemeler ile sanatçının ifadesinde kendini fikirle birleştirir. Aynı zamanda durum ve davranışa yaptığı yüklemeler, çıkarımsal, kültürel, inanç ya da fikri iz belirginlik bilgisidir. Çalışmanın kendi içindeki çıkışı, birey - oluş- gerçeklik - ifade - mekân gibi farklı birlikteliklerde kendini gösterebilir. Fikirsel yaklaşımların kendi içindeki oluşum süreçlerinde varlık yokluk ikililiği diğer temel kavramlarla ile birbirini tamamlar. Sanatsal oluşum kendine yüklediği nedensellikte sosyal etkileşim sonucu meydana gelebilir. Atfetme teoreminde belirttiği gibi, kişisel nedensellik, x bilerek p'ye neden olur. Bu süreç Olivier de Sagazan'ın ifade yönteminde fikrin oluşumunda bulunduğu kendi zihinsel süreçlerinden uzaklık yakınlık ilişkisi kurulabilir. Olmak ta oluş yansıtması ile kendi içinde fikri bir iz taşır. Kendini geniş mekânlar içerisinde sorguladığı hareket biçimleri bireyler üzerinde bıraktığı etki temel fikrin özsel oluşumudur. Sanatçının başkalaşım performanslarında, karakter analizinde yaşamak istediği değişim ya da karakterinde ki göstermek istediğinin altındaki farklı gerçeklikleri yansıtmak istemesinde ki kurgu ve gerçeklik ikilemi, sonucun atfına neden olan faktörleridir.

Toplumsal oluşum sürecinde kültüre etki eden süreçlerin yansımaları ile birlikte güncel konuların kültür imgeleri ile anlatılması anlam ve kavram ilişkilerinin kültürel izlerini oluştururlar. Anlam karşıtıkları fikri bütünleştirir. Kovaryasyon teorisinin ana temel noktaları, uzlaşma, ayırt edicilik ve tutarlılıktır. Bu süreçte sanatçı kendisinde veya diğerindeki davranış özelliklerini anlamaya çalışması ve nedenlerin sorgulanması ile kendi ifade dilini oluşturur. Ayrıca, Kelley'in ifade ettiği gibi, etkinin - nedenle farklı durumlarda da bir arada olup olmadığını yani sürecin duruma etkisini sorgular. Olivier de Sagazan'ın başkalaşım performanslarında, sorgulamalar yapının kendisine de bir oluş başlatarak sürecin etkisindeki olasılıkların tutumunu oluşturur.

Resim:1 Olivier de Sagazan, Kendi Yaşamından 24 saatinin Performansı

Olivier de Sagazan'ın Başkalaşım performansı çözümlemesinde diğer bir anlam yüklemeye de, atfetme teoremindeki, içsel ve dışsal yüklem ikililiği performansın değerlendirmesinde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bireylerin deneyimlerini, davranış ve anlayışlarını açıklamak için onları nasıl ilişkilendirildiği atıfların (nedensel yüklemelerin) etkisi olabilir. Ana fikir başkalarının davranışlarının anlamlandırma yaparken, insanlar dış atıflar için kendi davranışlarını anlama eğiliminde sonuca bağlamada iç faktörler etkilidir (Gesa,2015).

Resim:2 Olivier de Sagazan, Başkalaşım, Performans

Resim:3 Olivier de Sagazan, Başkalaşım, Performans

Sagazan'ın hareketi içsel anlamlar yüklemek ya da durumun etkisini yüklediği dışsal yüklemeler, sanatçının ifadesinde kendini, özle mesajına ulaşmayı sağlar. Bu süreçte, sanatçı yapıt eser ve izleyici bağımlı oluşturur.

Anlam oluşumlarında davranışı farklı okuma, başka bir sosyal davranışın ifade edilebilmesi fikrin oluşumundaki yeni bakış açısını oluşturur. Aynı zamanda çoklu okuma ile süreç eserin kendini, özle mesajına ulaşmayı sağlarken sanatçı yapıt eser ve izleyici bağımlı oluşturur.

Atfetme algılara neden olan sonuç ve olaylar ile ilgilenir. Kendi atfetme teorisinde önce birey kendi hareketleri üzerinde nasıl sorusunu açıklar. Aynı zamanda davranış ve anlamayı geliştirir. Nedensel yükleme hem nedensel analiz hem de ifade yönetimi olarak iki önemli amacı vurgular (Martinko, 1995). Bireylerin davranışını genel olarak tanımlamak istediğimizde dış etkilerin nedenleri yerine onların tutumlarına göre yorumlanır. Atfetme amacı, karşıdaki durumun dengeli içsel niteliğini belirlemektir. Tutumlara göre yorumlama da, denge ve uygunluk kuramlarına göre birey nesnelere karşı duygu tanımlamasını nasıl yaptığını açıklar. Tutumsal yaklaşımla bilgideki tutarlılığı bilişsel ve duygusal yaklaşımla belirler (Torun&Kılınç 2011:4). Tutumsal atfetmede geçmiş bilgi ve ipuçlarını kullanarak duruma nedensel yüklemeler yaparız (Gökdağ,2004). Sanatçının tavrı tanımlanan bu atfetme yaklaşımlarına göre analiz edildiğinde karşısında gerçekleşen durum analizinde yaptığı nedensel yüklemeler sonucu kavram kendini, bilişsel ve duygusal aktarımı olarak malzeme, hareket ya da düşünce aktarımı ile dönüşüme uğratır.

Hema Upadhyay, kişisel kimlik, nostalji ve cinsiyet kavramları üzerinde yabancılaşma ve kayıp duygusu üzerinde çalışmaktadır. Upadhyay malzemelerinde kentsel varoşlarda kendini canlandıran, kendi kişisel ve aile öyküsünü anlatır. Ayrıntılı avizeler içine monteler ile yaptığı inşa çalışmaları yıkım, şiddet güzelliği ile birlikte Hindu ritüeli sanatsal çözümlemelerinde önemli yer tutmaktadır. Hema Upadhyay son çalışmalarında, kentleşmiş bağlamda kimlikle ilgili fikirlerini karışık medya, fotoğraf, 3D tesisat ve dijital araçların yaratıcı kullanımı ile büyük ölçekli tesislerde kentin kentsel gelişimi sonucu ortaya çıkan yankıları ve sosyo-ekonomik eşitsizlikleri referans ederek (Hint ruhani ikonografi ve geleneksel tekstil tasarımı) çözümlemelerinde kullanır (Ting, 2015).

Resim:4 Hema Upadhyay, Rüya bir dilek- Dilek bir rüya, Enstalasyon, 2006.

Hema Upadhyay, enstalasyon çalışmaların da, yükleme veya sonuç çıkarmayı ifade eden bireyin algısında, duyuşların bilgisi ile algılama sonucu çoklu malzemenin birbiri ile meydana getirdiği form ve devamında enstalasyonun görsel hareketi, duyuşsal ve bilişsel anlamdaki nedensel çıkarımda bulunmayı vurgular.

Resim: 5 Hema Upadhyay, Çeken Arılar nerde, Çeken burada I (Where the bees suck, there suck I), 2009, MACRO Müzesi, Roma- İtalya.

Kovaryasyon teorisi, atfın (yüklemenin) anahtarı olarak, olası nedenlerin ve hareketlerin karşılıklı ilişkisine odaklanır (Fiske, 2009:103). Sonucun atfına neden olan bu çıkarımsal sonuç, çalışma da sanatçının yükleme sonucuna ulaşarak, ifade biçimlerini ve kavram sorgulamalarının nedensel yüklemelerini görmemiz mümkündür. Bu süreç mekânsal kullanımlarda kendini gösterirken mekânın ve formun duyuşsal algısı, kavramsal modelin kişisel nedenselin yargısıdır.

Resim:6 Hema Upadhyay, İkiz Ruhlar, Enstalasyon, 2010

Hema Upadhyay, İkiz Ruhlar (resim:6) enstalasyon çalışmasında, nedensel yüklemeler sonucu, malzeme ile düşünce birleşimde yer yer sadeleştirmeye giderken yer yer de mekânın farklı etkileşimlerinde ki yüklemeleri bağlamında duyuşsal anlamlılığın belirleyicisidir. Loco foco sloganı (resim:7) enstalasyon çalışmasında ise, sanatçının deneyimi, nedensel yüklemeler sonucunda algı, mekânı ya da malzemeyi kullanması ile alt mesajları zihin ve malzemesini birleştirerek algılamaları sonucu anlam yüklemeleri mekana dönüşür. Burada aynı zaman da alt okumada sanatçının deneyimlediği nedensel analizleri ve ifade yöntemlerinin birçok izlerini görebiliriz.

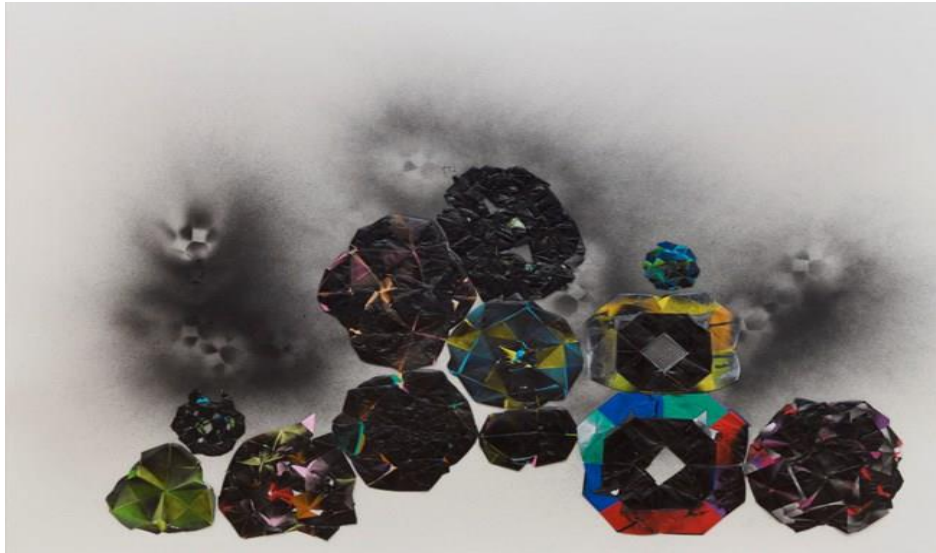

Resim:7 Hema Upadhyay, Loco foco sloganı, 2007, Milano - İtalya

Güney Koreli sanatçı, Haegue Yang sosyal, tarihsel ve siyasal anlatıların soyut heykel ve tesisler oluşturmak için sıradan ev eşyaları ile birlikte geniş alanlar üzerinde çalışır. Sanatçının sanatsal dili soyutlamadır. Yang'ın ifadesi ile soyutlama; düşünme ve farklı geçmişleri, kuşaklar ve konumları arasında kolektif ve bireysel anlatılar aracılığıyla ifade yoludur. Onlar dilsel açıklanamaz yollarla kişisel düzeyde anlaşılır ve fikirle örtüşür. Sanatçılar olarak, deneyimi farklı bir ifade ile temin etmek için araçlar, kendine özgü bir dildir. Yang çalışmalarında; güneşlikler, ışık, gölge, koku ve hatta nemli ortamları farkındalık yaratmak adına kullanır. Aynı zaman da göç ile ilgili önemli gördüğü rakamlar ve olayları inceler. Bireylerin ve grupların sosyal çevreden nasıl etkilendiklerini içeren Epic Dispersion Accomodating (destansı dağılım) çalışmasında, kinetik heykel, çalışma, mekanik bir ses, hareket, modernleşme ve sanayileşmenin farklı kıtalar üzerindeki etkisinin fikirlerini ifade eder. Yang'ın çalışmasında Epic Dağılım accomodating kör takımyıldızları, kör ya da sessiz iletişim, edinilen bilginin reddi, belirsizliği farklı bakış açısının deneyimsel sorgulamasıdır. Enstalasyon çalışmasında kinetik elemanı ile işitsel ve görsel yönlerini izleyicilerin kendini sorgulaması amaçlanmıştır. Documenta çalışmasında ise, yüksek tavandan alüminyum panjur otomatik yukarı ve aşağı, açma-kapama hareketleri ile iki saat süren koreografi, modernleşme ve sanayileşme fikirlerini ifade etmektedir (Dickie,2014). Kelley'in kovaryasyon teoriminde belirttiği gibi nedensel yüklemeler ile birey gelecek davranışlarını belirler. Bu doğrultu da yüklemdeki davranışların gözlemlendiği deneyimin Haegue Yang'ın çalışmalarında, disiplinlerarası etkileşimle birlikte hareket ve hızın durağanlığının kullanıldığı yeni oluşumlarla birlikte, yapıt fiziksel, duygusal ve zihinsel gönderimleri ile birlikte duyu etkileşimlerini izleyicide oluşturmaya başlar. Kovaryasyon yargısı, çevresel olaylar arasında olasılığı araştırmanın yeteneğidir ([Anderson](#), 2014:206). Bu doğrultuda etki ve tepkinin getirdiği süreçteki olasılıklar farklı süreli okumalara neden olur.

Resim:8 Haegue Yang, Karşılaşmanın Dağları (Mountains of Encounter), 2008
(Hamburg, Almanya montajı görünümü 2008)
Fotoğraf: Fred Dott

Resim:9 Haegue Yang, Katlanamayan - Olmayan Geometrik katlanmanın Senaryoları
[http://ocula.com/art-galleries/singapore-tyler-print-institute/artworks/haegueyang/non-folding-%E2%80%93-scenarios-of-n-\(1\)/](http://ocula.com/art-galleries/singapore-tyler-print-institute/artworks/haegueyang/non-folding-%E2%80%93-scenarios-of-n-(1)/) #4, 176 x 121 cm, 2012

Kavram çoklu iletişim biçimini oluşturmaktadır. İletişim aynı zamanda dış ses, dış algı gibi sanatçıdan ayrı izleyicideki algının oluşumudur. Buda izleyicide oluşan algı malzemenin

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 56 Temmuz - Ağustos 2016

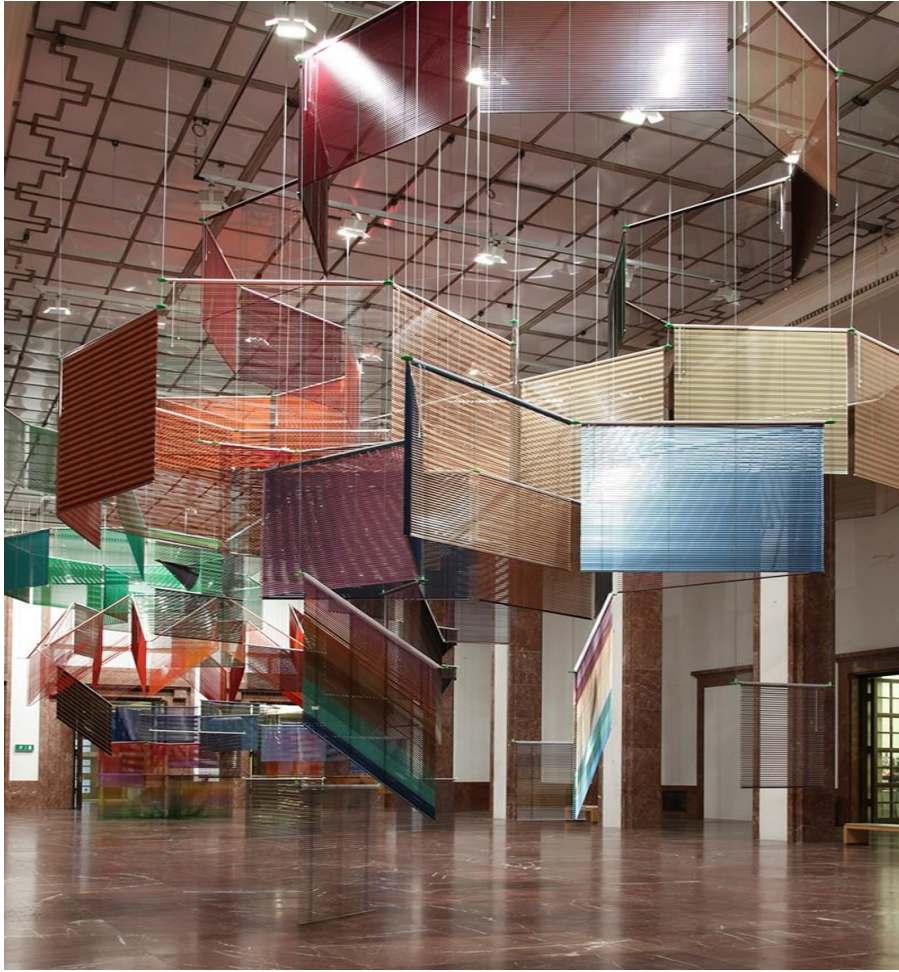
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

izleyicide bıraktığı etki ve yeni bir düşünceye dönüşür. Her zihinle de yeni bir algı, yeni bir nedensel yükleme ile sonuca ulaşma sürecidir. Zihnin kendinden uzaklaşması yeni kavramlarda hareket etmesi Kelley'in bilişsel süreci 2 x 2 x 2 analizi önermesindeki, kendisi ile verdiği değişimin bir nesneye bakıldığında oluşan yeni anlamın yeni yorumlarla müdahaleye uğrayıp yeni bir aktarımın ortaya çıkması kavramın yeniden oluşmasına etki eder. Bu süreç eyleme atfedilen nedenlerin ilişkiler bütünü sonucunda izlenimlerin oluşmasıdır.

Resim:10 Haegue Yang, Destansı dağılım yerleşim (Accommodating the Epic Dispersion)- Katarisisi olmayan dağılımın hacmi, 2012, Boyutlar değişken, Fotoğraf: Nozomi Tomoeda Galeri Chantal Crousel sayesinde, Paris ve Kukje Galeri'de

Atfetme sonucu oluşan izlenimlerin ilişkisel sonucu Haegue Yang'ın geniş mekânlarda oluşturdu enstalasyonlarında süreç sürekli olarak yenilenir ve sonu olmayan bir performans ve sonu olmayan yeni bir metin başlar. Nedensel yüklemeler ile çıkarımsal yaklaşım deneyimin yeniden anlamlanması sürecini farklılaştırır. Gerçekleşen olayları tahmin etmek adına yapılan

yüklemeler sanatsal söylemin yeniden anlamlanması izleyici birey sanatçı üçleminde zihnin deneyimini başlatır. Hangi nedenler ile ulaşılan sonuç sosyal biliş için farklı duyuların etkileşimi ile oluşturulan etkileşim izleyicinin zihinsel süreçlerinde bağ oluşturur.

Sonuç

Kovaryasyon teoreminde nedensel yüklemeler sonucu davranışın uyarıcıları hakkında bilgi, sanatçı söylemi ve izleyicide (sosyal algılayıcı) algıya geçmesi bilginin nasıl kullanıldığını yorumlar. Algı yeni bir düşünce üretimine geçmeden önce beyin alınan bilgi ya da gönderilen mesajı öncelikli olarak edinilmiş önceki bilgilerle bilgiyi eşleştirir. Daha sonra bu eşleştirme ile anlamsal ikilikler kurar. Sürecin sonunda bilgiyi tanımlar. Bu süreçte nedensel yüklemeler ile anlam aktarımları kendini yeni anlam ifadelerinde bulur. Düşünce bireyin algılamaya tiplerine göre değişiklik göstererek yüklemeler sonucu oluşan algı sanatsal söylemin yaptığı yüklemeler ile kendi içinde farklı oluşumları yeniden okumasını sağlar. Yapıdaki oluşan bu çok anlamlılık sürekliliği sağlarken ifade biçimleri kendisine yeni farkındalıklar sağlar. Bu ifade aktarımı mekân içinde kendini gösterirken yapıtta da anlam değişimlerinin izlerini görebiliriz.

Olivier de Sagazan, Hema Upadhyay ve Haegue Yang'ın mekânı ya da hareketi irdeleyerek iç – dış mekânın oluşumunu bir araya getiren bağların nedensel yüklemeler sonucu yeni anlamlar katması sürece büyük etkidir. Örneğin Olivier de Sagazan'ın başkalaşım performanslarında sosyal algılayıcı olarak doğal malzemeler ile kendi bedenini birleştirmesi bağımsız bir nesne görünümünden ziyade doğanın bir parçası olduğunu hissettirmesi yüklemeler sonucu bireydeki dönüşümü irdeler. Bu çözümleme sürecinde Olivier de Sagazan'ın sanatsal oluşumda ki nedensel yüklemeleri, kendine ait parçaları çevresel sorgulamaların sonucunda serbest deneyimleri ile çıkarımsal sonuca ulaşır. Süreç bağımsız bileşkenlerin bir araya gelmesi ile yeni bir bağ oluşturur. Parçalar kendine yeni bir bütün oluştururken toplumsal birleşimle hem anlam okuması hem de mekânın irdelenmesi ile kavramsal süreçlerini oluşturur.

Hema Upadhyay, kişisel kimlik, nostalji ve cinsiyet kavramları üzerinde yabancılaşma kavramını irdeleyerek, sanatsal söyleminde nedensel yüklemeler ile ulaştığı çıkarımsal sonucu toplumun yapısı ile oluşan birliktelikleri, kendine ait parçaların birleşimiyle yeni okumalara neden olur. Haegue Yang sanatsal söyleminde ise, enstalasyon çalışmalarında benliğin yüklemelerini toplumsal ve bireysel yönden incelemiş olması kişiliğin biçimlenmesi ile birlikte üzerinde oluşturduğu değişkenlerin nedenlerini görmekteyiz. Sanatsal söylemde nedensel yüklemeler sonucunda, kendi benliğini sorgulamaya başlayıp toplumsal çözümlemelerinde çevresinde gördüğü olayları gözlemler ve gözlemleri sonucunda dış etkenler ile zihinsel süreçlere eleştirel gönderimler başlar. Bireysel - toplumsal sorgulamada aynı zamanda oluşturmak istediği tavrı, eserin izleyicide oluşturmak istediği tavırla çevresel değişkenlerin içsel atıf ve dışsal atfın sonucudur. Bu sonuç, sanatsal söylemin performans ve mekân içerisinde enstalasyon çalışmaları ile yüklemeler süreçlerinin ifadesidir.

Kaynakça:

- Anderson**, N (2014). Contributions To Information Integration Theory: Volume 1: Cognition. New York: Psychology Press, s:206
- Fiske, **S** (2009). Social Beings: Core Motives in Social Psychology. USA: John Wiley & Sons, s:103
- Forsyth D & McMillan J (1981). The Attribution Cube and Reactions to Educational Outcomes. Journal of Educational Psychology 1981, Vol. 73, No. 5, 612-641
- Gökdağ, R. (2004). Sosyal Psikoloji, Sezen Ünlü (ed.) Sosyal Algı. (s.27). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Malle, B. F. (2011). Attribution theories: How people make sense of behavior. In Chadee, D. (Ed.), *Theories in social psychology*. Wiley-Blackwell, s. 72-95
- Martinko, J. M. (1995). Attribution Theory: An Organizational Perspective. Martinko, J. Mark (ed.) *The nature and function Attribution Theory within the organizational sciences*. (s. 7-14). USA: Lucie Press
- Sanderson, C. (2009). Social Psychology. USA: John Wiley & Sons, s:114-115
- Torun F. & Kılınç S. (2011). Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. *Adil Dünya İnancı*. Elektronik Dergi. Vol:, No:1. s:1-14 eISSN:1309-0674 pISSN:1309-0658

İnternet Kaynakça:

- Dickie, A. (2014). A conversation with Haegue Yang. (21.08.2014)
<http://ocula.com/magazine/conversations/haegue-yang/> erişim tarihi: 08.09.2015
- Gesa, W.(2015), Attribution Theory,
<https://hdclmnf12.wikispaces.com/Wald,+Gesa,+Attribution+Theory?responseToken=efc1ad5dcae476b914cc2bac759b92e> erişim tarihi: 07.09.2015
- Sanal,2015. Kelley's Attribution Theory. (Adapted from Mowday, R.T. Beliefs about the Causes of Behavior: The Motivational Implications of Attribution Processes. In R.M. Steers and R.T. Mowday (Eds.) *Motivation and Work Behavior*, 1987.)
<http://www.dsmgt310.faculty.ku.edu/SuppMaterial/KelleyAttributionTheory.htm> erişim tarihi: 09.09.2015
- Ting, S. (2010). Interview : Hema UPADHYAY (01.11.2010)
<http://www.initiartmagazine.com/interview.php?IVarchive=40> erişim tarihi: 08.09.2015

Resimler Kaynakça:

- Resim 1:** Olivier de Sagazan, Kendi Yaşamından 24 saatinin Performansı,
https://www.youtube.com/watch?v=vuWfE__dUY , erişim tarihi: 12.08.2015

Resim 2: Olivier de Sagazan, Başkalaşım, Performans, <http://keinmag.com/blog/olivier-de-sagazan-transfiguration>, erişim tarihi: 12.08.2015

Resim 3: Olivier de Sagazan, Başkalaşım, Performans, <http://nefdesfous.free.fr/peinture.htm>, erişim tarihi: 12.08.2015

Resim 4: Hema Upadhyay, Rüya bir dilek- Dilek bir rüya, Enstalasyon, <http://www.initiartmagazine.com/interview.php?IVarchive=40>, erişim tarihi: 05.09.2015

Resim 5: Hema Upadhyay, Çeken Arılar nerde, Çeken burada I (Where the bees suck, there suck I), <http://www.initiartmagazine.com/interview.php?IVarchive=40>, erişim tarihi: 05.09.2015

Resim 6: Hema Upadhyay, İkiz Ruhlar, Enstalasyon, <http://www.initiartmagazine.com/interview.php?IVarchive=40>, erişim tarihi: 12.09.2015

Resim 7: Hema Upadhyay, Loco foco sloganı, <http://www.initiartmagazine.com/interview.php?IVarchive=40>, erişim tarihi: 21.09.2015

Resim8: Haegue Yang, Karşılaşmanın Dağları (Mountains of Encounter), <http://ocula.com/magazine/conversations/haegue-yang/>, erişim tarihi: 17.09.2015

Resim 9: Haegue Yang, Katlanamayan - Olmayan Geometrik katlanmanın Senaryoları, <http://ocula.com/magazine/conversations/haegue-yang/>, erişim tarihi: 17.09.2015

Resim 10: Haegue Yang, Destansı dağılım yerleşim (Accommodating the Epic Dispersion)- Katarisisi olmayan dağılımın hacmi, <http://ocula.com/magazine/conversations/haegue-yang/>, erişim tarihi: 24.09.2015